2* Vaja s stolom
Chair Exercise

Mize in stoli so kosi šolskega pohištva, ki se redno uporabljajo. Dijaki in dijakinje so dobili navodilo, naj šolski stol uporabijo drugače kot sicer.

5 Od trikov do akcij
Tricks to Actions

Arhiv je izhodišče za zbiranje domislic. Sodelujočim pomaga razvijati lastne ideje o tem, kako trike uporabiti v drugih akcijah, da bi odkrili svoja področja zanimanja in vprašanja, povezana s širšo temo raziskovanja: prikritim kurikulumom.

V tem okviru so majhne skupine dijakov in dijakinj pripravile svoje študijske projekte, ki so zajemali vse od intervjuja s hišnikom, da bi spoznali njegove poglede na dogajanje v šoli, do udeležbe na testu nižjega razreda ter opazovanja dinamike, energije in praks med njim.

◇ Moč šolskih predmetov
The Power of School Objects

Dijaki in dijakinje so dobili navodilo, naj razširijo raziskavo (ponovne) uporabe predmetov, kot so šolski stoli in mize, tako da raziščejo z njimi povezane strukture moči. Nekateri so razvili svojo vajo, na primer skupno guganje na stolih. S ponovno uporabo običajno individualizirane prakse, ki je v šoli prepovedana, tj. guganja na stolu, so s kolektivno vajo podali komentar na norme in pravila razpravljanja v šoli. S tem ko so skupinsko razpravo dobesedno vrgli iz ravnovesja, so dijaki in dijakinje spodbudili razmislek o medsebojnem zaupanju, razmerjih moči na okroglih mizah in telesni govorici med šolskimi razpravami.

Od arhiva do akcije/razmisleka
Archive to Action/Reflection

Na nekaterih delavnicah *Prikriti kurikulum* so udeleženci arhivirali ideje in predloge, ki jih lahko preizkusi naslednja šola. Nekatere poznejše skupine dijakov in dijakinj so upoštevale določene predloge, na primer idejo o igranju »slepih miši« z videokamerami na šoli. Zanjo so razvili svojo razlago.

△ Od arhiva do razmisleka/akcije
Archive to Reflection/Action

Na delavnicah precej časa posvetimo preučevanju spoznanj s preteklih delavnic. Tako se lahko dijakinje in dijaki seznanijo s pristopi preteklih udeležencev in najdejo navdih v njihovem delu. Gradivo sproži tudi razpravo o razlikah in podobnostih med šolskimi sistemi, zlasti o tem, kaj je in kaj ni dovoljeno v šoli v drugih državah, kako je videti vsakdanje življenje na drugih šolah ter katere mehanizme, trike in skrite akcije tam uporabljajo za spopad s stresom.

6 Performativne situacije
Performative Situations

Dijaki in dijakinje so našli načine, kako poseči v vsakdanje procese na šoli. Med drugim so zamenjali ključavnice, se vozili s kolesom po različnih nadstropjih šolske stavbe in premaknili vse rastline v stavbi, da bi zagradili hodnik. Akcije postavljanja ovir običajnim načinom gibanja po šoli so spodbudile učitelje in učiteljice, drugo osebje ter druge dijake in dijakinje, da razmislijo o svojih navadah.

7 Javne akcije
Public Actions

Dijaki in dijakinje so preučevanje premaknili v javni prostor, da bi raziskali, kako kljubovati običajnim tokovom mesta in načinom, na katere je javni prostor organiziran, ter ga postavili na preizkušnjo, tako da so nekoliko spremenili »kurikulum«. Na primer, kaj se zgodi, če človek čaka na avtobus postavljen na glavo? Kaj lahko pomenijo razdalje med ljudmi v javnosti? To so nekateri načini, ki so jih dijaki in dijakinje uporabili, da bi poskusili na preizkušnjo postaviti kurikulum vedenja v javnem prostoru.

3 Raziskovanje šolskega poslopja
Investigating the School Building

Vaja s stolom se razširi, tako da zajame celotno stavbo. Dijaki in dijakinje se odpravijo raziskovat šolsko poslopje, pri tem pa iščejo drugačne poti, kot jih ubirajo običajno. Iščejo vmesne prostore ali neprostore, fuknje v stavbi, ki se ne uporabljajo, so neprikladne, neudobne, prepovedane ali skrite.

c Od jezika do akcije/razmisleka
Language to Action/Reflection

Nekateri dijaki in dijakinje so izraz »prikriti kurikulum« razumeli v dobesednem smislu skrivnih kotičkov na šoli. Šli so obiskat ta posebna mesta in delili skrivne kotičke med seboj. Na poti so našli še veliko drugih mest, ki so ponujala pronicljivo branje prikritega kurikuluma v zvezi s šolsko stavbo, kot so neuporabljeni, prepovedani, neopaženi, neudobni in nedostopni prostori.

b Jezikovna vaja
Language Exercise

Dijaki in dijakinje dobijo navodilo, naj poiščejo sopomenke, prevode ali povezane izraze za besedi »prikriti« in »kurikulum«. Vsaka skupina predstavi izraze vsem ostalim. Ustvarijo nov sestavljen izraz, ki označuje poseben pogled na prikriti kurikulum, na primer tajna študija ... skrivna agenda ... neznani načrt ... skrivnostna pravila ... nevidni pouk ... skriti sistem ...

Nekateri novi izrazi ne samo da usmerjajo študijske skupine, ampak služijo tudi za navdih pri ponovnem poimenovanju delavnic. Vsaka delavnica *Prikriti kurikulum* ima dodaten naslov, kot so *Motnja delovanja ... Vas lahko zmotimo? ... V iskanju izgubljenega pouka ... (Ne)vidnosti ... Onkraj zdrave pameti ...*

○ Stopnje javnosti
Degrees of Publicness

Na začetku projekta *Prikriti kurikulum* smo se s skupinami dijakov in dijakinj pogovorili o javni dostopnosti določenih videov, ki so jih posneli. Pogovori so zajemali tudi pomisleke glede občutljivega gradiva: skrivnih akcij in trikov, ki jih učitelji še ne poznajo. Dogovorili smo se, da bomo vse gradivo, ustvarjeno na delavnicah *Prikriti kurikulum*, znova pregledali z vidika njegove (ne)primernosti za javno objavo. Rezultat tega so prispevki, ki:
a) se delijo samo med udeleženci posamezne delavnice, ne pa s širšo javnostjo;
b) se lahko delijo tudi z udeleženci prihodnjih delavnic;
c) se lahko delijo s širšo javnostjo – te prispevke najdete na razstavi.

Stopnje javnosti najbolj pridejo do izraza v posnetkih trikov in skrivnih akcij. Medtem ko en zaslon na razstavi prikazuje celoten niz oštevilčenih posnetkov od #1 do #44, v katerih dijaki in dijakinje delijo svoje akcije, nekatere številke manjkajo in niso javne. Manjkajoče številke najdete na drugem zaslonu pod naslovom *Naslov ostaja skrivnost*, a ti prispevki ostajajo skriti.

4 Izmenjava trikov
Sharing Tricks

Kaj bi bila ustreznica teh vmesnih prostorov ali neprostorov v smislu akcije (ali vsakdanje življenjske prakse)? Dijaki in dijakinje dobijo navodilo, naj razmislijo, kaj so počeli na delavnici, in to povežejo z lastnim življenjem. Na voljo imajo arhiv trikov in vsakodnevnih praks, v katerem dijaki in dijakinje drugih šol delijo svoje skrivnosti ali mehanizme spopadanja s stresom v šoli. Ker so bili številni videoposnetki iz tega arhiva posneti v drugih državah, sprožijo razpravo o razlikah med šolskimi sistemi, zlasti o tem, kaj je v šoli v drugih državah dovoljeno in kaj ne. Dijaki in dijakinje prispevajo svoje videe v *Arhiv Prikritega kurikuluma*.

d Pesmi izgovorov
Excuse Poems

Nekateri dijaki in dijakinje so preučevali izgovore. Vprašali so se: v kakšnih situacijah se v šoli uporabljajo izgovori? Zakaj se uporabljajo in v kakšni obliki? In kakšno je razmerje med izgovori in obstoječimi normami in pravili? Kako izgovori (naj bodo izmišljeni ali ne) sprevračajo, pa tudi utrjujejo šolska pravila? Dijaki in dijakinje so zbrali izgovore ter ustvarili tako imenovane *Pesmi izgovorov*.

Ta stenska risba prikazuje različne metode, predloge in zamisli, ki so jih med projektom Prikriti Kurikulum podrobneje oblikovali sodelujoči v dialogu z Annette Krauss. Ponuja vpogled v številne tematike, ki tvorijo kolektivno študijo prikritega kurikuluma v šoli.

***Kako bi se razumeli, kako bi mislili, živeli in delovali skupaj, če bi začeli šteti z dve namesto z ena, brez domišljanja, da vemo, kje in kako se stvari začnejo, ko pa je naš jaz že v osnovi v dvojini, če ne kar v množini ...?**